

במערכת סיני 1956 פעל צה"ל כמכונה יערי
 זה מזו המצוינות. אבל יש לדעת כי בכל הקרי
 בות של מלחמה זו נהנה צה"ל מעדיפות כמו
 תית משמעותית מפרעת, ואינו המצרים השי
 קיעו אז את מירב כוחם בהתנגדות מזו הנחי
 תות הבריטיות יצרניות באזור הסואץ.

מילחמת ששת הימים הראתה כי פער האיכות שבין
 צה"ל לאויביו הערביים לא הצטמצם מאז "קדש" אלא
 הלך והתרחב. לעומת זאת, נוכחנו ביוסיהספורים כי
 שב הפער האיכותי וקטן.

שררה תחושה מאוד לאינעימה, שסגירת
 הפער איננה רק אפשרית, אלא אולי אף קרובה.
 "מישחק" זה של הפערים האיכותיים הוא התופעה

**..בששת הימים לא ניצח צה"ל,
 אלא הובסו הערבים - גם
 עלידי עצמם"**

המדאיגה ביותר בתחום היחסים הצבאיים שבינינו ובין
 מדינות ערב, ולכן יש להבינו לאשורו.

חילהאוויר ניצח

ר מונח "פער איכותי" מתייחס לשני מושגים
 ויש שונים ונפרדים. קיים פער איכותי "בסיסי", או "רא-
 שוני", בין הצבאות, שמקורו בתכונותיה של החברה ממנה
 צמח כל אחד מהם, ובאופי השפעתן של התכונות הללו
 על יכולתו של הצבא להתאים עצמו לדרישותיה של מיל-
 חמה, המבוססת על טכנולוגיות מתקדמות ועל רמה גבוהה
 של אירגון ויוזמה חברתיים.

אבל כשדעה הקרבן לא משפיע, "הפער הכי
 סיסי" אלא אופן התבטאותו בפועל, בצורת
 הפער, "המיושם" או "המעשי".

בין קדש לששת הימים, כמו בין זו ובין יום הכיפורים,
 לא חל כל שינוי של ממש במידותיו ובאופיו של "הפער
 הבסיסי", המפריד את החברה הערבית מן הישראלית
 ואת צה"ל מצבאות מצריים, סוריה או ירדן. שינוי כזה
 יתכן רק כתוצאה מצטברת מתהליכים חברתיים-תרבותיים
 ממושכים ויסודיים מאוד, אשר יידרש להם פרק זמן ממושך
 נוסף, עד שיוכלו להתבטא משמעותית גם במישור הצבאי.

לא כן במישור של הפער המעשי. שם התחוללו שי-
 נויים גדולים. בין קדש לששת הימים בלע צה"ל ועיכל
 את "תגליותיו" ממערכת סיני, איתר ותיקן שגיאות שונות
 אשר נחשפו במהלכה - כמו אירגון והפעלתן של מסגרות
 אוגדיות (דיביוניות) - ובעיקר העמיק, בכל השטחים,
 את ההתמחות המיקצועית-הטכנית (אבל לא את החשיבה
 הצבאית, את הכשרת המפקדים, או את איכות הפיקוד
 והמצביאות).

גורם הניצחון בששת הימים היה עוצמת-
 האוויר.

כבר צויין קודם כי זרוע-האוויר הוקמה כיוצאת דופן,
 על פי המקובלות הברזיות שבעולם הצבאי. ממילא היתה,
 מראשיתה, יעילה ומעולה יותר מן הממוצע הצה"לי ה-
 כולל, וחשוב יותר - היה ביכולתה למצות מירבית
 בפועל את היתרונות החברתיים של ישראל לצרכי יצירת
 עוצמה צבאית. לכן, בעוד שהפער "הבסיסי" שלטובת צה"ל
 היה שווה לגבי כל מרכיביו, חילהאוויר לבדו הצליח
 ליישמו ולבטאו מירבית גם במישור של הפער "המעשי".

טירוף הטאנקים

**ה ערבים, מצידם, תרמו באורח מכריע להרחבת
 הפער המעשי לרעתם.** הם לא היו נכונים להודות
 בנחיתותם הצבאית המהותית, והישילו את עצמם, שבי

**..לפני יום הכיפורים פעל
 צה"ל בכל כוחו להפוך את
 עצמו לצבא גרוע יותר"**

יכולתם לתכנן ולבצע לוחמה מודרנית, ככל צבא בעל
 בסיס תרבותי וטכנולוגי אירופי.

ביצועיהם בשטח, בעיקר בנושאי הנ"מ והנ"ט, היו
 עלובים כל כך, שבמרבית המקומות לא שימשו כלל "אויב
 סביר" אף כאשר לחם צה"ל בצורה גרועה ביותר ועשה
 שגיאות נוראות, התפוררו הכוחות שמולו במידים ובקצב
 כאלה, אשר בנסיבות האירוע היו בלתי-סבירים.

**בששת הימים לא ניצח צה"ל, אלא הערבים
 הובסו - ועל ידי עצמם לא פחות מאשר מכוחו
 של צה"ל.** אבל צה"ל לא הבחין כגל באמת זו.
 שיובר מעצם עובדת ההצלחה, הספקטקולרית,
 פנה במרץ רב למסר, זהטמיט וזחוק את כל
 השגיאות, הטעויות והעיוותים אשר המידחמה

קו ברלב היתה תרומתו האותנטית של עם ישראל לרשימת מעשי- האיולת הצבאיים בהיסטוריה

הוכיחהכיבוד את נכונותם, על אף שפתרו
 בפירוש את הכתוב ב"ספרים" הברזוקים והמי
 קובלים.

הטאנקורמניה הגיעה לשיא, שדומה לו לא ימצא גם
 בתקופות הוזהר של "אסכולת-הטאנק" בגרמניה ובברי-
 טניה. אנשי שריון רבים וטובים טענו במאמרים מפורטים
 כי הטאנק עובר בכל, עושה הכל, שולט בכל וכל שאר
 חילות-הייבשה ויעילו רק אם ובמידה שישירתו את הטאנק.
 השקפות אלו אמנם הופיעו בצה"ל כקביעות תורתיות עוד
 לפני ששת הימים, אבל רק אחריה הפכו לתורת-חיים בלתי
 מעוררת.

מעמדו וחשיבותו של חילהרגלים פחתו והלכו במהי-
 רות. חימושו, ציודו והטקטיקות שלו הונחו, קצין רגלים
 או צנחנים ששאף להתקדם, התאמץ לעבור "הסבה" לשר-
 יון. אבל קציני הטאנקים לא חשו כל צורך ללמוד את תורת

**..במילחמת ההתשה גילה צה"ל
 את הארטילריה"**

הח"ר, ובוודאי שלא אילצום ולא עודדום לכך מלמעלה.
 כד הפריבדמטיקה של הכנת כוחות-הייבשה
 למלחמה הצטמצמה, פחות או יותר, למאמץ
 טיפווחו של עדר-טאנקים גדול ומשופר כל
 האפשר; וכמילחמה עצמה - לשילוחו בנושום
 צפופים היישר קדימה, תוך גרימת "הגם שרי
 יון" נורא כדיכך, שבה התנגדות תנופת לפנו
 ותתפורר מיה, באבידות עצימות לאויב.

חילהאוויר, הגם שהמשיך ושמר על איכות אמיתית
 והקפיד על סטנדרטים גבוהים - ולא יחסית לרמה הער-
 בית, אלא לרמת טיסי ארצות-הברית - איבד גם הוא
 את הפרופורציות ויצר את הרושם, שיוכל לחזור תמיד
 וללא קושי מיוחד על מעלליו בששת הימים.

**..אחרי ששת הימים ניגש צה"ל,
 שיכוד הניצחון, למסד את
 כל שגיאותיו וטעויותיו"**

יתר על כן, נקבע בו דוקטרינרית, כי חידו
 האוויר הינו אחד, "החילות המסתערים" בקרב
 היבשה, לצד הרגלי והטנק!

איולת ברלב

**מ ידחמת ההתשה "הגדולה" (1967-70) חיבת
 היתה לשמש הוזהר ואתרעה. אבל צה"ל של הימים
 ההם האמין באמת ובתמים שהוא הטוב בצבאות אשר
 היו מעולם, וצמרתו דאו הרחיקה מאוד לכת במאמציה
 למנוע העברת האידליה עלידי יוכוח או ביקורת, פנימיים
 או חיצוניים. אבל בלעדי אלה לא יתכן לאבחן שגיאות
 ולתקנן.**

רק באווירה זו, יכזו היה להווצר, "קו בר-
 לב" - תרומתו האותנטית של עם ישראל
 לרשימת מעשי-האיולת הצבאיים הגדולים ש-
 בהיסטוריה; ורק בנסיבות אלו יכולנו כולנו
 להאמין, בעקבות עמדתם המוצהרת של צה"ל
 ושל הממשלה, כי מלחמת-ההתשה אכן נפתיה
 דבר בניצחוננו הגדול, בשעה שדאמיתו של דבר
 היו תוצאותיה הסופיות בכירור לטובת מצריים.

היחיד בכל צמרת המדינה שטען זאת במפורש היה עזר
 וייצמן, אבל כל שאר אנשי-הצבא הכחישוהו, וכך הוצגו
 טענותיו כניגוח לארציני ולא-אחראי מצד אופוזיציונר
 פוליטי.

חילהאוויר "הרשמי" עצמו התעלם ביודעין מהסקת
 מסקנות אמת מן ההתשה. כבר במילחמת-העולם השניה
 הוכח כי מערך נ"מ קרקעי, בהיותו משוכלל וצפוף דיו,
 יכול להשיג שליטה בשמיים שמעליו, גם כאשר העליונות
 האווירית הכללית בזירה שייכת, ללא עוררין, לעוצמת-
 האוויר העוינת.

**בסופה של ההתשה, שבו המצרים והרוסים
 והזכיחו זאת בצורה שאיננה מניחה מקום לפי
 פק, אך חילהאוויר וצה"ל כולו סירבו לקרוא
 את הכתובת שעל הקיר.**

כך, בין ההתשה לכיפור, שב הפער "המעשי" שבין
 צה"ל לאויביו על עקבותיו.

**צה"ל פעל ככה כוחו להפוך את עצמו לצבא
 גרוע יותר, ואינו צבאות ערב אורו אומץ
 להבחין במיגבלותיהם.**

הצבא המצרי של אוקטובר לא היה טוב יותר באורח
 מהותי, וגורמי הנחיתות הצבאית הבסיסית שלו יחסית
 לצה"ל לא נשתנו במאום. הוא רק לא חרג מתחומי
 מיגבלותיו - מיגבלותיו נשארו כולן. הצבא אשר צלה
 את התעלה ב"6 אוקטובר היה בנוי, מאורגן ומוכן להחיה
 באורח גרוע ביותר.

**מעולם לא צלח צבא גדול כדיכך, אחרי הכי
 נות ממושפות כדיכך, מזו כוחות נחותים כפי
 כך והשיג הישגים אפסיים כדיכך, שרק התערי**

**..במילחמת ששת הימים הגיעה
 הטאנקורמניה לשיא עולמי -
 ענדי טאנקים שולחו קדימה"**

בות מבחוח עמדה בינו ובין כלינו המוחלמ.
 אין לומר שהצבא המצרי או הסורי שבמילחמה האחר-
 רונה היה טוב יותר מקודמו, שהובס בששת הימים.
 הוא היה רק שונה, וכיוון שצה"ל חי עדיין את תהילת
 יוני 67, די היה בשינוי זה כדי להוציאו ב"רגע משיווי-
 מישקלו.

הגם יום הכיפורים הוזיר אותו אל נקודת
 ההתחלה של השלב השני בהתפתחותו - אל
 תחילת הדרך הנכונה עליה עזה ב"קדש"
 ואשר ממנה סטה כבר במסעף הראשון. בנקודה
 זו, במבצע קדש 1956, ראוי לפתוח ולבחון מה
 ואיך קרה ביום הכיפורים - ומה ואיך יש
 לעשות כדי שהרבר לאיקרה שנית.